

**ONA TILI VA ADABIYOT FANIDAN MALAKA TOIFASI SINOVLARI
TOPSHIRIQLARINING MAVZULARI VA QO‘LLANILGAN
ADABIYOTLAR RO‘YXATI**

Bo'lim kodi	Baholangan tarkib elementining kodi	Sinov paytida baholangan tarkib elementi
1. Fonetika va Orfografiya		
	1.1	So‘zlar imlosi
	1.2	Nutq tovushlari, bo‘g‘in, urgu‘
	1.3	Fonetik hodisalar
	1.4	Xalq og‘zaki ijodi va qadimgi dunyo adabiyoti (o‘zbek xalq dostonlari, Homer)
2. Leksikologiya va frazeologiya		
2	2.1	So‘zlarning leksik ma’nosi
	2.2	O‘z ma’no va ko‘chma ma’no
	2.3	Iboralar
	2.4	Omonim, paronimlar, sinonim va antonimlar
	2.5	Qadimgi turkiy adabiyot (Koshg‘ariy, Yusuf Xos Hojib, Rabg‘uziy, Yassaviy)
	2.6	XIV-XV asrlar adabiyoti (Lutfiy, Xoja, Navoiy, Bobur)
3. Morfemika. So‘z yasaliş		
3	3.1	So‘z yasaliş
	3.2	So‘z tarkibi
	3.3	Qo‘shimchalar tasnifi
	3.5	Jahon adabiyoti: Oskar Uayld, Shekspir, Lengston Xyust, Servantes, Janni Rodari, Chexov, Remark, Dumbadze.
	3.6	O‘zbek adabiyoti: Ogahiy, Nodira, Uvaysiy, Mashrab, Anbar Otin, Muqimiy, Fitrat, Qodiriy, Cho‘lpon.
4. Morfologiya		
4	4.1	Ot, sifat, son
	4.2	Olmosh, ravish, fe‘l
	4.3	Yordamchi so‘z turkumlari
	4.4	Alohida olingan so‘z turkumlari

	4.5	Jahon adabiyoti: Chingiz Aytmatov, Rasul Hamzatov, Ibroyim Yusupov, Pushkin, O'ljaz Sulaymonov, Yesenin, Thakur.
	4.6	XX asr o'zbek adabiyoti: G'afur G'ulom, Oybek, Abdulla Qahhor, Said Ahmad, Shukur Xolmirzayev, Muhammad Yusuf, Usmon Azim, Rauf Parfi, Iqbol Mirzo, Xurshid Davron
5. Sintaksis va tinish belgilari		
5	5.1	So'z birikmasi va sodda gap
	5.2	Gap bo'laklari
	5.3	Qo'shma gaplar
	5.4	Mustaqillik davri adabiyoti
6. Uslubiyat		
6	6.1	Nutq uslublari
	6.2	Uslubiy xatolar
	6.3	Adabiyot nazariyasi: aruz vazni
	6.4	Barmoq vazni
7. O'qib tushunish va adabiy o'qish		
7	7.1	Lirik she'r, qit'a yoki fard mazmunini anglash.
	7.2	G'azal tahlil qilish – nasriy bayonini anglash.
	7.3	G'azal tahlilida qofiya turini, vaznini topa olish.
	7.4	G'azal baytlaridagi badiiy san'atlarni aniqlash.
	7.5	Nasriy matnni o'qib tushunish.
	7.6	Nasriy matndagi ibora va jumlar mazmunini anglash.

Bo'lim kodi	Baholangan tarkib elementining kodi	Sinov paytida baholangan tarkib elementi
1. Fonetika. Orfografiya		
1.1	So'zlar imlosi	1.1.1. bo'g'iz undoshi va chuqur til orqa undoshini farqlash 1.1.2. tutuq belgisining qo'llanish o'rinlari 1.1.3. so'larni xatosiz yozish.
1.2	Nutq tovushlari, bo'gin, urg'u	1.2.1 nutq tovushlari va tasnifi 1.2.2. qo'sh va qator undoshlarning qo'llanilishi 1.2.3. soz'larni bo'g'inga ajratish va

		bo'g'in turlari 1.2.8. urg'u va uning turlari
1.3	Fonetik hodisalar	1.3.1. tovush almashinishi 1.3.2. tovush tushishi 1.3.3. tovush orttirilishi
1.4	Xalq og'zaki ijodi va qadimgi dunyo adabiyoti (Xalq dostonlari, Homer)	1.4.1 xalq og'zaki ijodi va qadimgi dunyo adabiyoti (Xalq dostonlari, Homer)
2. Leksikologiya va frazeologiya		
2.1	So'zlarning leksik ma'nosi	2.1.1 so'zning leksik ma'nosi, foydalanish doirasi, badiiy asar tarkibida anglatgan ma'nolari
2.2	O'z ma'no va ko'chma ma'no	2.2.1 so'zlarning to'g'ridan to'g'ri va majoziy ma'nosi 2.2.2 metafora, metonomiya, sinekdoxa, vazifadoshlik asosida ma'no ko'chishi
2.3	Iboralar	2.3.1 o'zbek tilidagi barqaror birikmalar 2.3.2 iboralarning qo'llanishi va ma'nolari
2.4	Omonim, paronim, sinonim, antonimlar	2.4.1 leksik omonimlar 2.4.2 paronimlar 2.4.3 sinonimlar va sinonimlar qatori. 2.4.4 antonimlar
2.5	Qadimgi turkiy adabiyot (Qoshg'ariy, Yusuf Xos Hojib, Rabg'uziy, Yassaviy)	2.5.1. qadimgi turkiy adabiyot (Koshg'ariy, Yusuf Xos Hojib, Rabg'uziy, Yassaviy)
2.6	XIV – XV asrlar adabiyoti (Lutfiy, Xoja, Navoiy, Bobur)	2.6.1. XIV – XV asrlar adabiyoti (Lutfiy, Xoja, Navoiy, Bobur)
3. Morfemika. So'z yasaliş		

3.1	So‘z yasalishi	3.1.1. affiksatsiya usulida so‘z yasalishi 3.1.2. asos, yasovchi asos, yasalma 3.1.3. kompozitsion usulda so‘z yasalishi
3.2	So‘z tarkibi	3.2.1. so‘z tarkibida tartib 3.2.2. so‘zning asosi, asosdosh so‘zlar
3.3	Qo‘shimchalar tasnifi	3.3.1. qo‘shimcha turlari, so‘z yasovchilar 3.3.2. sintaktik shakl yasovchi qo‘shimchalar 3.3.3 lug‘aviy shakl yasovchi qo‘shimchalar
3.4	Jahon adabiyoti:	3.4.1 jahon adabiyoti: Oskar Uayld, Shekspir, Lengston Xyust, Servantes, Janni Rodari, Chexov, Remark, Dumbadze
3.5	O‘zbek adabiyoti:	3.5.1. o‘zbek adabiyoti: Ogahiy, Nodira, Uvaysiy, Mashrab, Anbar Otin, Muqimiy, Fitrat, Qodiriy, Cho‘lpon
4. Morfologiya		
4.1	Ot, sifat, son	4.1.1. otlarning tuzilishiga ko‘ra turlari 4.1.2. ot turlari: aniq va mavhum ot; 4.1.3. ot turkumining grammatik kategoriyalari. 4.1.4. shaxs oti, narsa oti, o‘rin-joy oti, faoliyat jarayon otlari 4.1.5. sifatning tuzilishiga ko‘ra turlari 4.1.6. sifat darajalari 4.1.7. tartib sonlar 4.1.8. miqdor son va uning ma‘no turlari 4.1.9. ot, sifat, sonlarning otlashuvi
4.2	Olmosh, ravish, fe‘l	4.2.1. olmoshlarning morfologik xususiyatlari 4.2.2. ravishlarning morfologik xususiyatlari 4.2.3. ko‘makchi fe‘lli so‘z qo‘shilmasi 4.2.4. fe‘l zamonlari

		4.2.5. fe'ning nisbat qo'shimchalari 4.2.6. fe'ning morfologik xususiyatlari: o'timli-o'timsizlik, bo'lishli-bo'lishsizlik... 4.2.7. fe'ning xoslangan shakllari (sof fe'l, ravishdosh, sifatdosh, harakat nomi)
4.3.	Yordamchi so'z turkumlari	4.3.1. ko'makchi va uning turlari 4.3.2. bog'lovchi va uning turlari 4.3.3. yuklama va uning turlari 4.3.4. yakka va takror qo'llanuvchi bog'lovchilar
4.4	Alohida olingan so'z turkumlari	4.4.1. undov so'zlar 4.4.2. taqlid so'zlar 4.4.3. modal so'zlar
4.5.	Jahon adabiyoti	4.5.1. Chingiz Aytmatov, Thakur, Yesenin ijodi 4.5.2. Rasul Hamzatov, Ibroyim Yusupov, Pushkin, O'ljas Sulaymonov ijodi
4.6.	XX asr o'zbek adabiyoti	4.6.1. G'afur G'ulom, Oybek, Abdulla Qahhor, Said Ahmad, Shukur Xolmirzayev ijodi 4.6.2. Muhammad Yusuf, Usmon Azim, Rauf Parfi, Iqbol Mirzo, Xurshid Davron
5. Sintaksis va tinish belgilari		
5.1.	So'z birikmasi va sodda gap	5.1.1. so'z birikmalari va so'z qo'shilmalari 5.1.2. so'zlar va iboralarni bog'lash usullari 5.1.3. sodda va qo'shma gaplar 5.1.4. gaplarda kesimning ifodalanishi
5.2	Gap bo'laklari	5.2.1. ega va uning ifodalanishi 5.2.2. kesim va uning turlari 5.2.4. uyushiq ega va kesim 5.2.5. gapning ikkinchi darajali bo'laklari
5.3	Qo'shma gaplar	5.3.1. qo'shma gap turlari

		5.3.2. bog‘langan qo‘shma gaplar 5.3.3. ergashgan qo‘shma gaplar 5.3.4. bog‘lovchisiz qo‘shma gaplar
5.4	Mustaqillik davri adabiyoti	5.4.1. mustaqillik davri o‘zbek she‘riyati 5.4.2. mustaqillik davri o‘zbek nasri 5.4.3. mustaqillik davri o‘zbek dramaturgiyasi
6. Uslubshunoslik		
6.1	Nutq uslublari	6.1.1. ilmiy uslub 6.1.2. so‘zlashuv uslubi
6.2	Uslubiy xatolar	6.2.1. uslubiy xatolar. 6.2.2. qo‘shimcha va so‘zlarning noto‘g‘ri qo‘llanishi
6.4	Adabiyot nazariyasi: aruz vazni, barmoq vazni	6.4.1. aruz vazni, ruknlar, bahrlar, paradigma 6.4.2. barmoq vazni 6.4.3. she‘r tuzilishi, turoq
7. O‘qib tushunishva adabiy o‘qish		
7.1	Lirik she‘r, qit‘a yoki fard mazmunini anglash	7.1.1. lirik she‘r, qit‘a yoki fard mazmunini anglash
7.2	G‘azal tahlil qilish – nasriy bayonini anglash	7.2.1. g‘azal tahlil qilish – nasriy bayonini anglash
7.3	G‘azal tahlilida qofiya turini topa olish	7.3.1. g‘azal tahlilida qofiya turini topa olish
7.4	G‘azal baytlaridagi badiiy san‘atlarni aniqlash	7.4.1. g‘azal baytlaridagi badiiy san‘atlarni aniqlash

7.5	Nasriy matnni o‘qib tushunish	7.5.1. nasriy matnni o‘qib tushunish
7.6	Nasriy matndagi ibora va jumlar mazmunini anglash	7.6.1. nasriy matndagi ibora va jumlar mazmunini anglash

Foydalanishga tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar:

Ona tili

1. Ona tili, 5-sinf. N.Mahmudov, A.Sobirov, Sh.Sattorov, Sh.Toshmirzayeva, D.Mannopova. Toshkent – 2020.
2. Ona tili, 6-sinf. I.Azimova, K.Mavlonova, S.Quronov, Sh.Tursun, N.Hakimova, M.Siddiqov. Toshkent – 2022.
3. Ona tili, 7-sinf. I.Azimova, K.Mavlonova, S.Quronov, Sh.Tursun, N.Hakimova, M.Siddiqov. Toshkent – 2022.
4. Ona tili, 8-sinf. M.Qodirov, H.Ne‘matov, M.Abduraimova, R.Sayfullayeva, B.Mengliyev. Toshkent – 2019.
5. Ona tili. 9-sinf. N.Mahmudov, A.Nurmonov, A.Sobirov. Toshkent – 2019.
6. Ona tili, 10-sinf. B.Mengliyev, Sh.Abdurahim, K.Mavlonova, M.Siddiqov, S.Atoyeva. Toshkent – 2022.
7. Ona tili, 11-sinf (I, II qism) N.Mahmudov, Y.Odilov, G.Ziyodullayeva. 1-qism; B.Mengliyev, Sh.Toshmirzayeva, S.Atoyeva, S.Majidova. 2-qism, 2020.

Adabiyot

1. Adabiyot, 5-sinf. S.Ahmedov, B.Qosimov, R.Qo‘chqorov, Sh.Rizayev. Toshkent – 2020.
2. Adabiyot, 6-sinf. Z.Mirzayeva, K.Jalilov. Toshkent– 2022.
3. Adabiyot, 7-sinf. Z.Mirzayeva, K.Jalilov. Toshkent – 2022.
4. Adabiyot, 8-sinf. S.Olim, S.Ahmedov, R.Qo‘chqorov. Toshkent – 2019.
5. Adabiyot, 9-sinf. Q.Yo‘ldoshev, V.Qodirov, J.Yo‘ldoshbekov. Toshkent – 2019.
6. Adabiyot, 10-sinf. Z.Mirzayeva, K.Jalilov. Toshkent – 2022.
7. Adabiyot, 11-sinf, 1-qism. B.To‘xliyev, B.Karimov, K.Usmonova. Toshkent – 2018.
8. Adabiyot, 11-sinf, 1-qism. B.To‘xliyev, B.Karimov, K.Usmonova. Toshkent – 2018.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. “G‘azallar sharhi” – Istiqlol davri o‘zbek navoiyshunosligi 27-jild. Dilnavoz Yusupova. Toshkent – 2022.
2. “O‘zbek tilining imlo lug‘ati”. N.M.Mahmudov tahriri ostida.

"Akademnashr" – 2013.

3. “O‘zbek tilining izohli lug‘ati”. E.Begmatov, A.Madvaliyev, N.Mahkamov, T.Mirzayev, N.To‘xliyev, E.Umarov, D.Xudoyberganova, A.Hojiyev. "O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi", 2021.

4. <https://www.oecd.org/pisa/test/pisa-2022-mathematics-test-questions.htm>